

شیوه نامه ی اجرایی
دوره های تحصیلی کاردانی، کارشناسی پیوسته

و ناپیوسته

ویژه ی ورودی های سال تحصیلی ۱۳۹۷ و بعد از آن

مصوب جلسه ی ۸۸۹، تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ شورای عالی برنامه ریزی

آموزشی

ابلاغ شده به شماره ی ۲/۴۳۰۶۹، تاریخ ۹۷/۰۳/۰۱

ویراست مردادماه ۱۳۹۸

فهرست مطالب

مقدمه	۴
ماده‌ی ۱. هدف	۴
ماده‌ی ۲. تعاریف	۴
ماده‌ی ۳. شرایط عمومی و اختصاصی	۷
ماده‌ی ۴. نظام آموزشی	۸
ماده‌ی ۵. برنامه‌ی آموزشی	۸
ماده‌ی ۶. واحدهای دوره	۹
ماده‌ی ۷. دروس جبرانی	۹
ماده‌ی ۸. مدت / سنوات دوره	۱۰
ماده‌ی ۹. ثبت نام و انتخاب واحد	۱۰
ماده‌ی ۱۰. حضور و غیاب	۱۱
ماده‌ی ۱۱. حذف و اضافه	۱۲
ماده‌ی ۱۲. حذف تکدرس	۱۲
ماده‌ی ۱۳. حذف نیمسال تحصیلی	۱۲
ماده‌ی ۱۴. حذف اضطراری	۱۳
ماده‌ی ۱۵. ارزیابی تحصیلی	۱۳
ماده‌ی ۱۶. مشروطی	۱۵
ماده‌ی ۱۷. مرخصی تحصیلی، ۹ انصراف، اخراج و ترک تحصیل	۱۵
ماده‌ی ۱۸. تغییر رشته، انتقال و میهمان	۱۷

- مادّهی ۱۹. معادل سازی واحدها ۱۸
- مادّهی ۲۰. نیمسال / دوره‌ی تابستانه ۱۹
- مادّهی ۲۱. راهنمای آموزشی ۱۹
- مادّهی ۲۲. دانش‌آموختگی ۲۰
- مادّهی ۲۳. تفسیر شیوه‌نامه ۲۱
- مادّهی ۲۴. تاریخ اجرای شیوه‌نامه ۲۱

مقدمه

آیین‌نامه‌ی یک‌پارچه‌ی آموزشی دوره‌های تحصیلی ویژه‌ی دانشگاه‌های سطح ۱ و ۲، مصوب جلسه‌ی ۸۸۹، به تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰، طی نامه‌ی شماره‌ی ۲/۴۳۰۶۹، مورخ ۹۷/۰۳/۰۱ معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ گردید و بر اساس اختیارات تفویض‌شده در بند ۳ نامه‌ی یادشده، این شیوه‌نامه تهیه و تدوین شد و صرفاً برای دانشجویان و روی ۱۳۹۷ و بعد از آن قابل اجراست.

ماده‌ی ۱. هدف

هدف از تدوین این شیوه‌نامه، انتظام بخشیدن به امور تحصیلی دانشجویان از طریق تعیین چارچوب قانونی برای اجرای هماهنگ، یک‌پارچه و صحیح برنامه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی کشور به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد، آشنا با علم و آخرین دستاوردهای علمی و منطبق با نیازهای جامعه، در راستای بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های موجود برای ارتقای سطح کیفی آموزش و پژوهش در دوره‌های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و پیوسته است.

ماده‌ی ۲. تعاریف

۱. وزارت: منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

۲. دانشگاه: منظور هر یک از دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی دارای مجوز تاسیس از مراجع ذی‌ربط که مجری دوره‌های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته هستند.

۳. آموزش رایگان: منظور آموزش دانشجو در طول سنوات مجاز دوره تحصیلی بدون پرداخت هزینه در دانشگاه‌هایی است که از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند.

۴. **دانشجو:** فردی است که در یکی از دوره های آموزش عالی برابر ضوابط معین، پذیرفته شده، ثبت نام کرده و مشغول تحصیل است.

۵. **دانش آموخته:** فردی است که یکی از رشته های دوره های تحصیلی مصوب را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوطه را دریافت کرده است.

۶. **حضور:** شیوه ای از پذیرش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیت های تحصیلی دانشگاه شرکت می کند.

۷. **غیر حضوری:** شیوه ای از پذیرش است که دانشجو بدون حضور در دانشگاه، فعالیت های تحصیلی دارد.

۸. **نیمه حضوری:** شیوه ای از پذیرش است که بخشی از آموزش آن حضوری و بخش دیگر غیر حضوری به انجام می رسد.

۹. **شهریه پرداز:** منظور آموزش دانشجو در یک دوره تحصیلی، به ازای پرداخت هزینه ها است.

۱۰. **نیمسال تحصیلی:** بازه زمانی تعیین شده که شامل ۱۶ هفته آموزش و ۲ هفته امتحانات پایانی است.

۱۱. **بازه تابستانی:** بازه زمانی شامل ۶ هفته آموزش و ۱ هفته امتحانات است.

۱۲. **برنامه درسی:** مجموعه به هم پیوسته ای از دروس هر رشته تحصیلی است با هدفی مشخص، مصوب مراجع قانونی است.

۱۳. **واحد درسی:** ارزش مقداری درسی است که مفاد آن برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۲ ساعت، کارگاهی یا عملیات میدانی (بازدید علمی) ۴۸ ساعت، کارورزی یا کاردرعرصه ۶۴ ساعت و کارآموزی ۱۲۰ ساعت درطول یک نیمسال تحصیل یا بازه تابستانی است و طبق برنامه درسی مصوب اجرا می شود.

۱۴. **درس جبرانی:** درسی است که با تأیید گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجو، در آغاز دوره تحصیلی، ضروری تشخیص داده می شود.

۱۵. **مشروطی:** وضعیت تحصیلی است که دانشجو در یک نیمسال، بر حسب مقررات هر دوره تحصیلی، معدل کمتر از حد نصاب تعیین شده در آن دوره را کسب کرده باشد.

۱۶. رشته تحصیلی: یکی از شعب فرعی از شاخه های علمی که به لحاظ موضوع دارای قلمرو مشخص و متمایز از سایر شاخه های علمی است و به احراز دانش تخصصی، مهارت یا کارآمدی معینی می انجامد.

۱۷. گرایش تحصیلی: به شعبه ای از یک رشته که ناظر بر وجه تخصصی آن باشد، اطلاق می شود. اختلاف درس ها در دو گرایش از یک رشته، نباید از ۷۰ درصد کل واحدهای رشته بیشتر باشد.

۱۸. کاردانی پیوسته: دوره تحصیلی است که دارندگان مدرک دیپلم، (در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی بدون نیاز به گذراندن دوره پیش دانشگاهی) به آن وارد می شوند و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کاردانی نایل می شوند.

۱۹. کاردانی ناپیوسته: دوره تحصیلی پس از دوره متوسطه است که فرد پس از اخذ دیپلم و گذراندن دوره پیش دانشگاهی (در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی) به آن وارد می شوند و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کاردانی نایل می آید.

۲۰. کارشناسی پیوسته: دوره تحصیلی پس از دوره متوسطه است که فرد پس از اخذ دیپلم و گذراندن دوره پیش دانشگاهی (در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی) به آن وارد می شوند و با گذراندن حداقل ۱۳۰ واحد درسی طبق برنامه درسی مصوب، به دریافت مدرک کارشناسی نایل می آید.

۲۱. کارشناسی ناپیوسته: دوره تحصیلی است که پس از دوره کاردانی (پیوسته یا ناپیوسته) آغاز و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کارشناسی منتهی می شود.

۲۲. گروه آزمایشی: مجموعه رشته های تحصیلی در دوره متوسطه است که با توجه به مواد آزمون مشترک، دسته بندی می شوند.

۲۳. گروه آموزشی: بنیادی ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیات علمی با تخصص مشترک، در یک رشته علمی خاص یا چند رشته متجانس که به منظور ایجاد و اجرای آن رشته تحصیلی در دانشگاه تشکیل می شود.

۲۴. دوره هم عرض: دوره ای است که در مجموعه گروه های آموزشی هم راستا تعریف شوند.

۲۵. شورای آموزشی: یکی از شوراهای تخصصی در نخستین سطح سیاستگذاری و برنامه ریزی راهبردی در امور آموزشی دانشگاه است می‌باشد که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجویان در حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی تشکیل می‌شود.

۲۶. شیوه مجازی: شیوه‌ی آموزشی در دوره کارشناسی یا کارشناسی ارشد است که دانشجویان آن برابر ضوابط معین پذیرفته و ثبت نام می‌شود و به کمک فناوری اطلاعات و ارتباطات، تحصیل می‌کند. در این شیوه دانشجویان نیمه حضوری یا غیر حضوری تحصیل می‌کند.

۲۷. راهنمای آموزشی: عضو هیات علمی آگاه و مسلط به امور آموزشی و پژوهشی است که از سوی دانشگاه انتخاب می‌شود تا از تاریخ ورود تا پایان دوره تحصیلی، راهنمای تحصیل دانشجویان باشد.

ماده ۳. شرایط عمومی و اختصاصی

- ۳-۱. داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابر مصوبات وزارت.
- ۳-۲. احراز توانمندی علمی مطابق مقررات وزارت.
- ۳-۳. تحصیل همزمان دانشجوی دوره‌ی کارشناسی به شیوه‌ی حضوری در کلیه‌ی دانشگاه‌ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.
- تبصره ۱.** دانشجوی دوره‌ی کارشناسی می‌تواند همزمان در دوره‌های غیرحضوری که منتهی به مدرک تحصیلی می‌شود، تحصیل کند.
- تبصره ۲.** تحصیل همزمان دانشجویان استعدادهای درخشان دوره‌ی کارشناسی بر اساس مصوبات مراجع قانونی وزارت انجام می‌شود.
- ۳-۴. دانشگاه اختیار دارد در چارچوب مقررات وزارت متبوع در رشته‌های مختلف دوره‌ی کارشناسی پیوسته از خارج از کشور دانشجویان بپذیرد.
- ۳-۵. دانشگاه اختیار دارد در چارچوب مقررات وزارت متبوع با انعقاد قرارداد یا تفاهم‌نامه با دانشگاه‌های خارج از کشور، اقدام به پذیرش یا اعزام دانشجویان دوره‌ی کارشناسی پیوسته برای دوره‌های کوتاه مدت یا بلند مدت نماید.

تبصره. معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه اختیار دارد که برای دانشجویان غیرایرانی شیوه‌نامه‌ی متناسب با آنان تدوین و اجرا نماید.

۳-۶. دانشگاه اختیار دارد در چارچوب مقررات وزارت متبوع و انعقاد تفاهم‌نامه یا قرارداد با سایر دانشگاه‌ها و مؤسسات، اعم از داخلی یا خارجی به صورت مشترک، دوره‌ی کارشناسی پیوسته برگزار نماید.

ماده‌ی ۴. نظام آموزشی

آموزش در دوره‌ی کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته مبتنی بر نظام واحدی و به زبان فارسی است.

تبصره‌ی ۱. دانشگاه اختیار دارد در صورت توانایی، برنامه‌ی درسی مصوب را با رعایت ضوابط، برای دانشجویان غیرایرانی به زبان‌های غیرفارسی / خارجی ارائه نماید.

تبصره‌ی ۲. گروه‌های زبان‌های خارجی دارند که دروس رشته را به زبان‌های رشته‌ی تحصیلی مربوط، ارائه نمایند.

ماده‌ی ۵. برنامه‌ی آموزشی

دانشگاه موظف است برنامه‌های آموزشی و درسی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت را برای دوره‌ای که در آن با مجوز شورای گسترش آموزش عالی دانشجو پذیرفته است، اجرا کند.

۵-۱. گروه‌های آموزشی مجری دوره‌ی کارشناسی پیوسته، موظفاند برنامه‌های آموزشی و محتوای دروس دوره را مطابق با مقررات، بازنگری و به روز کرده و بعد از طی مراحل قانونی و تصویب شورای دانشگاه اجرا نمایند.

۵-۲. دانشگاه اختیار دارد حداکثر ده درصد از واحدهای درسی هر دوره را با اولویت دروس پایه و عمومی، و با رعایت مقررات مصوب وزارت (به‌جز مجموعه دروس معارف اسلامی و فارسی عمومی) به صورت الکترونیکی / مجازی ارائه نماید.

۵-۳. ارائه‌ی درس برای دانشجویان هر ورودی و نیز مدرّسان گروه در هر روز بیش از ۶ واحد، مجاز نیست.

ماده ۶. واحدهای دوره

تعداد واحدهای درسی دوره‌ی کارشناسی پیوسته حداقل ۱۳۰ واحد مطابق برنامه‌های مصوب وزارت عتف می باشد ولی حداکثر آن حسب رشته‌ها و سرفصل دروس متفاوت است.

۱-۶. چگونگی و ترتیب ارائه‌ی دروس هر دوره‌ی تحصیلی، رشته و یا گرایش، مطابق برنامه‌ی درسی و سرفصل مصوب با رعایت پیش‌نیاز هر درس، بر عهده‌ی گروه آموزشی است.

تبصره. دانشجوی در آخرین نیمسال تحصیلی از رعایت مقررات مربوط به این ماده، معاف است.

۲-۶. در صورتی که دانشجوی در درس پیش‌نیاز رد شود، می‌تواند آن را در نیمسال(های) بعد، همزمان با دروس بعدی (پس‌نیاز) اخذ نماید و در صورت قبولی در درس یا دروس بعدی(پس‌نیاز) و ردی در درس پیش‌نیاز، نمرات دروس بعدی(پس‌نیاز) پذیرفته می‌شود.

۳-۶. اگر بر اساس سرفصل مصوب، درس یا دروسی به صورت هم‌نیاز با دروس دیگر تعریف شده باشد، در صورت عدم قبولی در درس اولیه، کلیه‌ی دروسی که با آن به صورت هم‌نیاز اخذ گردیده، حذف می‌شوند.

ماده ۷. دروس جبرانی

واحدهای جبرانی صرفاً برای دوره‌ی کارشناسی ناپیوسته است و با تشخیص گروه آموزشی، حداکثر ۶ واحد می‌باشد و نمرات آن در میانگین نیمسال و کل محاسبه نمی‌شود.

تبصره. دانشگاه اختیار دارد برای دانش‌آموختگان دوره‌ی کاردانی پیوسته (فاقد مدرک پیش‌دانشگاهی) که میانگین کل آنان زیر «۱۴» است و در دوره‌ی کارشناسی ناپیوسته نیز در رشته‌ی غیر مرتبط (به تشخیص گروه آموزشی) پذیرفته شده‌اند، حداکثر ۲۰ واحد درس جبرانی ارائه کند. نمرات این دروس در میانگین نیمسال و کل محاسبه نمی‌شود.

ماده ۸. مدت / سنوات دوره

مدت مجاز تحصیل در دوره‌ی کردانی (اعم از پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ناپیوسته ۴ نیمسال و در دوره‌ی کارشناسی پیوسته ۸ نیمسال است.

۸-۱. دانشگاه اختیار دارد، مدت مجاز را حداکثر تا ۲ نیمسال افزایش دهد.

تبصره. براساس مصوبه‌ی هیأت امنای دانشگاه‌های شمال «۱ نیمسال» به سقف مجاز دانشجویان دوره‌ی کارشناسی افزوده شد و شورای آموزشی دانشگاه به امور آموزشی اختیار داده تا رأساً نسبت به افزایش سنوات مذکور، اقدام نماید.

۸-۲. دانشگاه اختیار دارد به پیشنهاد شورای آموزشی و تصویب هیأت امنای دانشگاه در شرایط خاص و حسب ضرورت، سنوات مجاز دوره‌ی کارشناسی را علاوه بر «تبصره‌ی ۱»، «۱ نیمسال» دیگر افزایش دهد و مجموعاً به «۱۰ نیمسال» برساند. افزایش نیمسال «۱۰» در صورت درخواست کتبی دانشجو به آموزش دانشکده و ارسال آن به امور آموزشی دانشگاه، توسط آن امور تصمیم‌گیری خواهد شد و در صورت موافقت، دانشجو باید شهریه را مطابق مصوبه‌ی هیأت امنای بپردازد.

۸-۳. آموزش رایگان برای هر دانشجو، در هر دوره‌ی تحصیلی صرفاً یک‌بار و در یک رشته‌ی تحصیلی امکان‌پذیر است.

۸-۴. در صورت عدم اتمام دروس و دانش‌آموختگی در مدت / سنوات مجاز تحصیل، دانشجو اخراج خواهد شد و بازگشت به تحصیل او منوط به درخواست دانشجو از شورای موارد خاص و اعطای افزایش سنوات با پرداخت شهریه مطابق تعرفه‌ی مصوب هیأت امنای دانشگاه است.

۸-۵. دانشگاه اختیار دارد در شرایط خاص و به پیشنهاد شورای آموزشی دانشگاه و تصویب هیأت امنای، مدت / سنوات مجاز تحصیلی دوره‌های کردانی و کارشناسی ناپیوسته را حداکثر «۱ نیمسال» افزایش دهد.

ماده ۹. ثبت نام و انتخاب واحد

ثبت نام و انتخاب حداقل ۱۲ واحد در هر نیمسال برای دانشجو، الزامی است، ولی دانشجو مجاز است که در هر نیمسال تحصیلی حداکثر ۲۰ واحد انتخاب نماید.

۹-۱. اگر میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی، ۱۷ به بالا باشد، دانشجو در نیمسال بعدی با تأیید گروه آموزشی و به شرط ارائه‌ی واحدهای لازم، می‌تواند حداکثر تا ۲۴ واحد، انتخاب نماید.

۹-۲. چنانچه دانشجو در نیمسال آخر برای دانش آموختگی، حداکثر ۲۴ واحد درسی باقیمانده داشته باشد، به شرطی که میانگین کل وی بالای ۱۰ باشد، می‌تواند تا ۲۴ واحد، اخذ نماید.

۹-۳. چنانچه واحدهای انتخابی یا باقیمانده‌ی دانشجو در پایان هر نیمسال به تشخیص گروه آموزشی و تأیید امور آموزشی دانشگاه، به دلیل حذف یا بنا به دیگر دلایل موجه و خارج از اراده‌ی دانشجو به کمتر از ۱۲ واحد درسی برسد، در این صورت نیمسال مورد نظر به عنوان یک نیمسال کامل در سنوات تحصیلی وی محاسبه می‌شود، اما در مشروط یا ممتاز شدن دانشجو بی‌تأثیر است؛ به عبارت دیگر، اگر میانگین دانشجو کمتر از ۱۲ شود، مشروط نیست و اگر ۱۷ و بالاتر شود، ممتاز محسوب نمی‌گردد).

۹-۴. چنانچه دانشجوی نیمسال آخر، درسی عملی- نظری اخذ نماید و نمره‌ی قبولی کسب نکند اما بخش عملی را نمره‌ی قبولی گرفته‌باشد، با رعایت مقررات دروس معرفی به استاد، می‌تواند بخش نظری آن را به صورت معرفی به استاد، با همان مدرّس یا مدرّسی که شورای گروه آموزشی تعیین می‌کند، اخذ نماید.

۹-۵. معرفی به استاد: در صورتی که تعداد دروس باقیمانده‌ی دانشجو برای دانش آموختگی، «۲ درس» به ارزش حداکثر تا «۸ واحد» باشد، باید با رعایت مفاد این شیوه‌نامه در نیمسال بعدی ثبت نام نماید و سپس می‌تواند آن‌ها را به صورت معرفی به استاد بگذراند. در این صورت، دانشجو باید به استاد(ان) مدرّس همان درس(ها) معرفی شود و معرفی به دیگر مدرّسان، مجاز نمی‌باشد.

ماده‌ی ۱۰. حضور و غیاب

حضور دانشجو در تمام جلسات کلاس درس دوره‌های حضوری، الزامی است.

تبصره. اگر دانشجو در درسی بیش از $\frac{3}{16}$ جلسات کلاس و یا در جلسه‌ی امتحان پایان نیمسال همان درس، غیبت کند، نمره‌ی آن درس صفر خواهد شد. در صورتی که غیبت دانشجو به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه

موجه تشخیص داده شود، آن درس صفر، از مجموعه‌ی درس‌های آن نیمسال حذف می‌شود. در این صورت، رعایت حد نصاب ۱۲ واحد در نیمسال تحصیلی برای دانشجو، الزامی نیست ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات وی محسوب می‌شود.

ماده‌ی ۱۱. حذف و اضافه

دانشجو می‌تواند در هر نیمسال تحصیلی، حداکثر دو هفته پس از شروع نیمسال تحصیلی، یک یا دو درس را انتخاب، حذف یا جابه‌جا نماید، مشروط بر آن‌که تعداد واحدهای وی از حد مجاز کمتر یا بیشتر نشود.

۱۱-۱. چگونگی و زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، اعلام و ثبت قطعی نمرات، تاریخ تجدید نظر و غیره بر اساس تقویم آموزشی و مصوبات شورای آموزشی دانشگاه به اقتضای نیمسال‌های تحصیلی اعلام خواهد شد.

۱۱-۲. دانشجوی مشمول آموزش رایگان در صورت حذف غیرموجه درس به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه یا عدم کسب نمره‌ی قبولی در هر درس، برای انتخاب مجدد آن درس یا درس جایگزین آن، موظف به پرداخت هزینه‌ی درس مطابق تعرفه‌ی مصوب هیأت امنای دانشگاه است.

ماده‌ی ۱۲. حذف تکدرس

دانشجو در صورت اضطرار می‌تواند تا دو هفته قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال، صرفاً یک درس نظری را با تأیید گروه آموزشی حذف نماید، مشروط بر آن‌که تعداد واحدهای باقیمانده‌ی وی کمتر از ۱۲ واحد نشود.

ماده‌ی ۱۳. حذف نیمسال تحصیلی

در شرایط خاص، حذف تمام دروس یک نیمسال تحصیلی با درخواست کتبی دانشجو و تأیید شورای آموزشی دانشگاه، قبل از شروع امتحانات و با احتساب در سنوات تحصیلی، امکان‌پذیر است.

دانشجوی متقاضی حذف نیمسال موظف است درخواست و مستندات مربوط به حذف دروس یک نیمسال را حداقل یک ماه قبل از شروع امتحانات به گروه آموزشی مربوط تحویل دهد تا برای تصمیم‌گیری به امور آموزشی دانشگاه ارسال شود. امور آموزشی دانشگاه موظف است تا دو هفته قبل از شروع امتحانات، نتیجه را به دانشکده ابلاغ نماید.

ماده‌ی ۱۴. حذف اضطراری

در شرایط خاص و در صورت عدم استفاده‌ی از ماده‌ی ۱۲، دانشجو مجاز به حذف یک درس با شرایط زیر می‌باشد:

- ۱) دانشجوی نیمسال آخر نباشد.
- ۲) غیبت بیش از حد مجاز در درس مورد نظر نداشته باشد.
- ۳) آن درس پیش‌نیاز دروس نیمسال جاری دانشجو نباشد.
- ۴) با تأیید استاد درس و استاد راهنمای تحصیلی باشد.
- ۵) دانشجو در صورت عدم شرکت در امتحان درس، مجاز است درخواست خود را تا پایان ساعت اداری فردای امتحان درس مربوط به آموزش دانشکده تحویل دهد.
- ۶) دانشجو مجاز است، حداکثر دو بار از مفاد این ماده در طول دوران تحصیل استفاده نماید.
- ۷) در صورتی که دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی با اختیار و بدون دلیل موجه، نسبت به حذف یک یا چند درس اقدام نماید، مشمول ماده‌ی ۹-۱ و تبصره‌ی ماده‌ی ۶-۱ نبوده و باید سقف واحدهای خود را بر اساس ماده‌ی ۶-۱ و ماده‌ی ۹ رعایت نماید.
- ۸) حذف اضطراری در صورتی قطعی می‌گردد که فیش هزینه‌ی واریز شده به آموزش دانشکده تحویل داده شود. مبلغ هزینه براساس تعرفه‌ی سال ورود دانشجوست.

ماده‌ی ۱۵. ارزیابی تحصیلی

ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس، توسط عضو هیأت علمی یا مدرس همان درس و بر اساس حضور، شرکت در فعالیت‌های کلاسی، انجام تکالیف، آزمون بین نیمسال و پایان نیمسال و به صورت عددی از صفر تا بیست محاسبه می‌شود.

۱-۱۵. حداقل نمره‌ی قبولی در هر درس ۱۰ و میانگین کل قابل قبول در هر نیمسال ۱۲ است و چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۲ باشد، آن نیمسال، مشروط تلقی می‌شود. سقف مجاز مشروطی، اعم از متوالی یا متناوب، در دوره‌ی کاردانی و کارشناسی ناپیوسته ۲ نیمسال و در دوره‌ی کارشناسی پیوسته ۳ نیمسال است.

تبصره. برگزاری آزمون کتبی پایان نیمسال برای دروس نظری، الزامی است.

۲-۱۵. نمرات دروس تمرین دبیری، کارآموزی، کارورزی، عملیات صحرایی، کار در عرصه و دروسی که در برنامه درسی مصوب با پروژه ارائه می‌شوند، در صورتی که به تشخیص مدرس و تأیید گروه آموزشی مربوط، تکمیل آنها در طول یک نیمسال تحصیلی میسر نباشد، ناتمام تلقی می‌شود، نمره‌ی ناتمام با احراز شرایط ذیل قطعی شده و گرنه صفر منظور خواهد شد:

۱) درس ناتمام باید بلافاصله در نیمسال بعدی تمدید شود و در این حالت، واحدهای آن در سقف واحدهای نیمسال بعدی محاسبه نخواهد شد.

۲) نمره‌ی درس ناتمام باید حداکثر تا دو هفته قبل از شروع امتحانات نیمسال بعد اعلام و قطعی گردد.

۳) نمره‌ی درس ناتمام، در کارنامه‌ی نیمسال قبلی دانشجو ثبت می‌گردد.

۴) با اعلام نمره‌ی ناتمام، وضعیت آموزشی نیمسال قبلی دانشجو مشخص شده و مقررات مشروطی و نظایر آن اعمال می‌گردد.

۳-۱۵. دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس نمره‌ی قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال‌های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره‌ی قبولی بگذراند، نمره یا تمام نمره‌های مردودی قبلی در ریزنمرات تحصیلی دانشجو، ثبت و باقی می‌ماند اما در محاسبه‌ی میانگین کل بی‌اثر شده و صرفاً آخرین نمره‌ی قبولی در آن درس، ملاک محاسبه‌ی میانگین کل خواهد بود لیکن در وضعیت تحصیلی نیمسال، تأثیرگذار است.

تبصره ۱. گذراندن دروس با استفاده از بند ۱۵-۳، صرفاً برای محاسبه‌ی میانگین کل دوره‌ی تحصیلی در هنگام دانش آموختگی می‌باشد و مشروطی دانشجوی در نیمسال‌های قبل را خنثی نمی‌کند.

تبصره ۲. بند ۱۵-۳ این ماده شامل دانشجویانی که به دلیل تقلب و غیبت در جلسه‌ی امتحان و نظایر آن که بر اساس رأی یا حکم مراجع ذیصلاح، نمره‌ی مردودی دریافت می‌کنند، نمی‌شود.

۱۵-۴. مدرس هر درس موظف است، گزارش نمره‌ی ارزیابی نهایی درس دانشجویان را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز بعد از تاریخ برگزاری امتحان پایان نیمسال آن درس، در سامانه‌ی آموزشی ثبت نهایی نماید، به نحوی که حداقل ۷۲ ساعت فرصت درخواست تجدید نظر به دانشجو داده شود. بدیهی است که ثبت نمره در سیستم در فاصله‌ی زمانی کمتر از ۷۲ ساعت، امکان‌پذیر نیست.

ماده‌ی ۱۶. مشروطی

چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۲ باشد، دانشجو در آن نیمسال مشروط تلقی می‌شود و در نیمسال بعدی می‌تواند حداکثر تا ۱۴ واحد درسی انتخاب کند.

۱۶-۱. چنانچه دانشجویی در دوره‌ی کاردانی و کارشناسی ناپیوسته ۲ نیمسال و در دوره‌ی کارشناسی پیوسته ۳ نیمسال، اعم از متوالی یا متناوب مشروط شده باشد، از تحصیل محروم می‌شود و بازگشت به تحصیل، منوط به درخواست دانشجو از شورای موارد خاص دانشگاه و موافقت آن شورا است.

ماده‌ی ۱۷. مرخصی تحصیلی، ۹ انصراف، اخراج و ترک تحصیل

مرخصی: دانشجو می‌تواند با رعایت سنوات مجاز تحصیل، در دوره‌ی کاردانی و کارشناسی ناپیوسته، «۱» نیمسال» و در دوره‌ی کارشناسی پیوسته حداکثر «۲ نیمسال» از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

۱۷-۱. مدت مجاز مرخصی زایمان، ۲ نیمسال تحصیلی و بدون احتساب در سنوات تحصیلی است. موافقت با مرخصی زایمان، منوط به ارائه‌ی گواهی ولادت یا شناسنامه‌ی مادر و فرزند است.

۱۷-۲. مدت مجاز مرخصی پزشکی، در صورت تأیید پزشک معتمد دانشگاه و شورای آموزشی، حداکثر ۲ نیمسال و بدون احتساب در سنوات تحصیلی است.

۱۷-۳. بررسی سایر مصادیق مرخصی تحصیلی (مانند مأموریت همسر یا والدین و...) حداکثر تا ۲ نیمسال و بدون احتساب در سنوات مجاز تحصیلی در اختیار شورای آموزشی دانشگاه است.

۱۷-۴. دانشجو می‌تواند با تشخیص شورای آموزشی دانشگاه از مجموع مرخصی‌های مذکور در این ماده بهره‌مند شود.

تبصره ۱. دانشجو درخواست مرخصی تحصیلی را باید به صورت مکتوب و حداقل دو هفته قبل از شروع نام نویسی هر نیمسال، به اداره‌ی آموزش دانشکده تحویل دهد.

۱۷-۵. انصراف: عدم انتخاب واحد دانشجو در هر نیمسال تحصیلی، انصراف از تحصیل محسوب می‌شود.

تبصره ۱. تصمیم‌گیری در باره‌ی بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل بر عهده‌ی شورای آموزشی یا کمیته‌ی منتخب شورای آموزشی دانشگاه است و با درخواست کتبی دانشجو به امور آموزشی انجام می‌گیرد. شورای آموزشی دانشگاه می‌تواند تصمیم‌گیری در باره‌ی بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل را به مدیریت امور آموزشی تفویض نماید.

تبصره ۲. کمیته‌ی منتخب: کمیته‌ای است منتخب شورای آموزشی دانشگاه که با تفویض اختیار آن شورا، بررسی و تصمیم‌گیری پاره‌ای از موضوعات آموزشی را انجام می‌دهد و رأی آن در حکم رأی شورای آموزشی است. ترکیب اعضای کمیته‌ی منتخب عبارت است از:

(۱) معاون آموزشی دانشگاه، عضو ثابت.

(۲) مدیر امور آموزشی دانشگاه، عضو ثابت.

(۳) معاون آموزشی دانشکده، عضو متغیر.

۱۷-۶. درخواست انصراف از تحصیل: دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید درخواست خود را شخصاً و به صورت کتبی به امور آموزشی دانشگاه تحویل دهد و مجاز است فقط برای یک بار و تا دو ماه از تاریخ ارائه‌ی درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. در غیر این صورت، بعد از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی قطعی و صادر خواهد شد.

ماده‌ی ۱۸. تغییر رشته، انتقال و میهمان

دانشجوی دوره‌ی کاردانی و کارشناسی پیوسته با احراز شرایط زیر می‌تواند از یک رشته یا گرایش به رشته یا

گرایش دیگر تحصیلی در همان دانشگاه، تغییر رشته یا گرایش دهد:

- ۱) دایر بودن رشته یا گرایش مورد تقاضای دانشجو در دانشگاه.
- ۲) موافقت گروه آموزشی مبدأ و مقصد و تأیید شورای آموزشی دانشگاه.
- ۳) کمتر نبودن نمره‌های اکتسابی دانشجو در آزمون سراسری گروه آزمایشی ذیربط از نمره‌ی آخرین فرد پذیرفته شده در آن رشته یا گرایش در دانشگاه و در سال پذیرش با تأیید سازمان سنجش آموزش کشور.
- ۴) امکان ادامه‌ی تحصیل دانشجو در رشته یا گرایش جدید در سنوات مجاز باقیمانده.

۱۸-۱. دانشجو در هر دوره‌ی تحصیلی با رعایت شرایط این ماده و صرفاً برای یکبار می‌تواند تغییر رشته یا گرایش دهد.

۱۸-۲. تغییر رشته در دوره‌ی کاردانی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته، ممنوع است.

۱۸-۳. در صورت تغییر رشته، معادل سازی دروس فقط در دوره‌های هم عرض مجاز است.

۱۸-۴. تغییر رشته از دوره‌های پایین به دوره‌های بالاتر، از غیردولتی به دولتی، از شبانه به روزانه، از غیرحضورى به نیمه حضورى و حضورى، ممنوع است، ولی برعکس آن مجاز است.

۱۸-۵. تغییر رشته‌ی دانشجویی که پذیرش وی در دوره از طریق بدون آزمون صورت گرفته، به رشته‌هایی که پذیرش در آنها از طریق آزمون سراسری انجام پذیرفته، ممنوع است؛ اما تغییر رشته‌ی دانشجویی که پذیرش وی در دوره بدون آزمون بوده، به رشته‌های بدون آزمون، از طریق کمیسیون موارد خاص دانشگاه، بلامانع است^۱.

۱۸-۶. تغییر رشته در دوره‌ی کارشناسی ناپیوسته، ممنوع است، اما تغییر گرایش با داشتن شرایط و ضوابط ذکر شده در ماده‌ی ۱۸ امکان‌پذیر است.

---

^۱مربوط به موسسات است.

۷-۱۸. **میهمانی و انتقال**، مطابق آیین‌نامه‌ی میهمانی و انتقال دانشجویان دوره‌های کاردانی و کارشناسی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی مصوب وزارت انجام می‌گیرد و در صورت موافقت دانشگاه مبدأ و مقصد، بلامانع است

تبصره. انتقال دانشجو از دانشگاه غیردولتی به دولتی، از شهریه‌پرداز به رایگان، از غیرحضور به نیمه‌حضور و حضور ممنوع، ولی برعکس آن، مجاز است.

۸-۱۸. انتقال توأم با تغییر رشته یا گرایش در صورت احراز شرایط مواد مذکور در این شیوه‌نامه و موافقت دانشگاه‌های مبدأ و مقصد، فقط برای یک بار مجاز است.

۹-۱۸. در صورت تغییر رشته به ازای سه نیمسال مشروطی، اعم از متوالی و یا متناوب در رشته یا گرایش قبلی، یک نیمسال مشروطی در رشته یا گرایش جدید لحاظ می‌گردد.

۱۰-۱۸. در صورت انتقال، تغییر رشته یا گرایش دانشجو، شیوه‌نامه‌ی آموزشی این دانشگاه در بررسی وضعیت تحصیلی دانشجو، از قبیل رعایت سرفصل مصوب، نمرات دروس گذرانده، مشروطی و... بر اساس سال ورود دانشجو (قبولی در آزمون سراسری) اعمال خواهد شد. از این رو، لازم است که متقاضیان انتقال، تغییر رشته یا گرایش، شیوه‌نامه‌ی آموزشی دانشگاه مازندران را دقیقاً مطالعه نمایند.

ماده‌ی ۱۹. معادل سازی واحدها

واحدهای درسی گذرانده در دانشگاه مبدأ در صورت احراز شرایط ذیل معادل‌سازی خواهد شد:

۱) معادل‌سازی واحدهای گذرانده فقط در همان مقطع تحصیلی، به شرطی که منجر به دریافت مدرک تحصیلی نشده باشد (مانند دانشجویان انصرافی و اخراجی)، انجام می‌گیرد.

۲) پذیرش واحدهای مقاطع پایین‌تر در مقطع بالاتر، در صورت کسب مدرک در مقطع قبلی، مجاز نیست.

۱-۱۹. در صورت تغییر رشته یا گرایش، دروسی که دانشجو در رشته‌ی قبلی گذرانده، در گروه آموزشی رشته‌ی جدید بررسی و معادل‌سازی می‌گردند و فقط دروسی پذیرفته می‌شوند که به تشخیص شورای گروه آموزشی با دروس رشته‌ی جدید، تا هشتاد درصد اشتراک محتوایی داشته باشند.

۱۹-۲. در صورت انتقال، فقط واحدهای گذرانده که نمرات آنها ۱۲ یا بالاتر باشد، پذیرفته می‌شوند و پذیرش واحدهای با نمرات کمتر از ۱۲، بر عهده‌ی شورای گروه آموزشی است. ضمناً کلیه‌ی سوابق آموزشی، نظیر مشروطی و غیره نیز در دانشگاه مقصد در وضعیت تحصیلی دانشجو لحاظ می‌گردد.

۱۹-۳. سقف پذیرش واحدهای معادل‌سازی شده تا ۳۰٪ کل واحدهای دوره است و واحدهای دروس گذرانده با نمرات بالای ۱۲ در دانشگاه‌های دولتی و بالای ۱۶ در دانشگاه‌های آزاد و غیردولتی، مورد قبول است.

تبصره‌ی ۱. در صورت تغییر رشته‌ی دانشجویان دانشگاه‌های مازندران در داخل دانشگاه (تغییر رشته‌ی داخلی)، معادل‌سازی دروس با نمرات «۱۰»، بلامانع است.

۱۹-۴. معادل‌سازی واحدهای درسی و تعداد واحدهای پذیرفته شده، تأثیری در سنوات دانشجو ندارد و ملاک محاسبه‌ی تعداد سنوات تحصیلی، سال ورود دانشجو به دانشگاه است.

۱۹-۵. معادل‌سازی دروس صرفاً در شیوه‌های آموزشی هم عرض و به قرار زیر مجاز است:

(۱) حضوری به دوره‌های حضوری، نیمه حضوری یا غیرحضوری؛

(۲) نیمه حضوری به نیمه حضوری و غیرحضوری؛

(۳) غیرحضوری به غیرحضوری.

ماده‌ی ۲۰. نیمسال / دوره‌ی تابستانه

حداکثر واحد مجاز انتخابی در دوره یا نیمسال تابستانه ۶ واحد درسی است.

۲۰-۱. أخذ واحد و تحصیل در دوره / نیمسال تابستان برای دانشجویانی که سنوات مجاز آنان به پایان رسیده، اما با أخذ واحد باقیمانده در دوره‌ی تابستان پیوسته به نیمسال آخر، دانش‌آموخته می‌شوند، بلامانع است و نیاز به مجوز افزایش سنوات نیست.

ماده‌ی ۲۱. راهنمای آموزشی

دانشگاه موظف است برای هدایت تحصیلی دانشجویان از زمان پذیرش، یکی از اعضای هیأت علمی مرتبط با رشته-ی تحصیلی دانشجویان را به عنوان «راهنمای آموزشی» تعیین و بر اساس ساز و کار مصوب دانشگاه بر نحوه‌ی عملکرد او نظارت کند.

۲۱-۱. مدیر گروه آموزشی موظف است با تأیید شورای آموزشی گروه، نسبت به تعیین اعضای هیأت علمی، به عنوان «راهنمای آموزشی» دانشجویان، اقدام کرده و آنان را به معاونت آموزشی دانشکده اعلام نماید.

۲۱-۲. راهنمای آموزشی، وظیفه‌ی هدایت تحصیلی دانشجویان تحت راهنمایی خود را در موضوعاتی نظیر انتخاب واحد، رعایت پیش‌نیاز، حذف و اضافه، حذف اضطراری و... تا دانش‌آموختگی بر عهده دارد.

۲۱-۳. دانشجویان تحت هدایت هریک از اعضای هیأت علمی در طول سنوات تحصیلی، موظف به مراجعه به راهنمای آموزشی و رعایت نظرات آموزشی او هستند؛ در غیر این صورت، تبعات آموزشی به عهده‌ی دانشجوست.

ماده‌ی ۲۲. دانش‌آموختگی

ملاک دانش‌آموختگی برای دوره‌های کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته، گذراندن کلیه‌ی واحدهای دوره و اکتساب میانگین کل حداقل ۱۲ در پایان دوره است.

۲۲-۱. چنانچه میانگین کل دانشجویی پس از گذراندن کلیه‌ی واحدهای دوره، کمتر از ۱۲ باشد، با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی، تنها یک نیمسال به وی فرصت داده می‌شود تا با اخذ مجدد حداکثر ۲۰ واحد از درس‌هایی که با نمره‌ی کمتر از ۱۲ گذرانده، میانگین کل را به حداقل ۱۲ برساند و مدرک تحصیلی دوره را دریافت کند؛ در غیر این صورت از تحصیل محروم می‌گردد.

۲۲-۲. در صورتی که دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره‌ی کارشناسی پیوسته، حداقل ۶۸ واحد درسی (شامل حداکثر ۱۰ واحد دروس عمومی و مابقی از سایر دروس دوره) را با نمره‌ی قبولی بگذراند و میانگین کل واحدهای اخذ شده‌ی وی ۱۲ یا بالاتر باشد، می‌تواند مدرک دوره‌ی کاردانی همان رشته را دریافت کند؛ در غیر این صورت، به چنین دانشجویی و هم‌چنین به دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره‌ی کاردانی و کارشناسی ناپیوسته، فقط یک گواهی مبنی بر تعداد واحدهای گذرانده شده، داده خواهد شد.

۲۲-۳. برای مقطع کاردانی، دانشنامه صادر نمی‌گردد.

۲۲-۴. در صورتی که دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره‌ی کارشناسی پیوسته بیش از واحدهای مورد نیاز دوره‌ی کاردانی را با نمره‌ی قبولی گذارنده باشد، دانشگاه برای صدور مدرک کاردانی، دروسی را ملاک میانگین کل قرار می‌دهد که میانگین کل دانشجوی در آن دروس، ۱۲ یا بالاتر باشد.

۲۲-۵. مدرک کاردانی حسب تقاضای مستند دانشجو و صرف نظر از وجود دوره‌ی کاردانی مصوب در آن رشته یا مجری بودن دانشگاه محل تحصیل دانشجو، صادر می‌شود.

۲۲-۶. تاریخ دانش آموختگی، تاریخ ثبت آخرین نمره‌ی درس دانشجو در اداره‌ی آموزش دانشگاه است.

ماده‌ی ۲۳. تفسیر شیوه‌نامه

تفسیر مواد آیین‌نامه‌ی دوره‌ی کارشناسی بر عهده‌ی معاونت آموزشی وزارت و مسؤولیت حسن اجرای این شیوه‌نامه و پاسخگویی قانونی به آن بر عهده‌ی دانشگاه و نظارت بر اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده‌ی معاونت آموزشی دانشگاه می‌باشد.

ماده‌ی ۲۴. تاریخ اجرای شیوه‌نامه

این شیوه‌نامه در یک مقدمه، ۲۴ ماده و ۱۶ تبصره در جلسه‌ی شورای آموزشی دانشگاه، مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۰۱ به تصویب رسید و در تاریخ ۹۸/۰۵/۱۴ مورد بازنگری قرار گرفت و مطابق آیین‌نامه‌ی کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و پیوسته‌ی مصوب جلسه‌ی ۸۸۹، تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری صرفاً برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۹۷-۹۸ و بعد از آن لازم‌الاجرا است و تمام آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مغایر با آن لغو و بلا اثر اعلام می‌شود. اتخاذ تصمیم در خصوص موارد پیش‌بینی نشده در این شیوه‌نامه بر عهده‌ی شورای آموزشی دانشگاه است.